

O srednjovekovnom pravu se može govoriti tek u XII veku. Tada se javljaju prvi tekstovi sa pravnom sadržinom. Od VII do XII veka društveni odnosi su bili regulisani običajnim pravom. U XIV i XV veku pravni spomenici postaju znatno brojniji što se poklapa sa političkim, ekonomskim i pravnim usponom srednjovekovne Srbije.

PRAVNI IZVORI

Ima mnogo pravnih izvora kao sto su: povelje, ugovori sa Dubrovnikom, vizantijske pravne kompilacije prevedene u Srbiji, Dušanov zakonik, zakon o rudnicima Stefana Lazarevića i statute primorskih gradova. Povelje su pravni akti nastali iz raznih pravnih odnosa. To su darovnice kojima vladari poklanjaju crkvama ili manastirima imanja sa povlasticama. Pisane su po utvrđenoj formi, uvod, tekst i zaključak.

Do donošenja Dušanovog zakonika povelje su bile najznačajniji izvor prava. Najviše je bilo manastirskih povelja dok je vlastelskih i gradskih povelja bilo jako malo.

Najznačajnije manastirske povelje bile su: Hilendarska povelja, Žicka hrisovulja, Skopska povelja, Svetostefanska povelja, povelja kralja Milutina, dve hrisovulje Stefana Uroša i Arhandelska hrisovulja. Povelje srpskih vladara su pisane isključivo na srpskom jeziku.

Ugovori sa Dubrovnikom predstavljaju veoma važan izvor prava i njime su regulisali povlastice dubrovačkih trgovaca u Srbiji.

Veliki uticaj koji je vizantijska civilizacija vrsila na srednjovekovnu Srbiju manifestovao se u oblasti prava preuzimanjem i prevođenjem kompilacija, Nomokanona, Sintagme Matije Vlastara i Justinijanvog zakonika.

Skraćeni prevod Sintagme Matije Vlastara i Justinijanovog zakona sreću se u rukopisima zajedno sa Dušanovim zakonikom sa kojim čine celinu.

Dušanov zakonik je donet u Skoplju. Smatra se samostalnim delom srpskog zakonodavstva i Vizantijsko pravo je vršilo na njega jak uticaj. Odredbe Dušanovog zakonika nisu svrstavane po nekom sistemu. Pravilnosti su samo u prvih 38 članova koji govore o pravilnosti crkve. Članovi od 39-63 regulišu pravo i položaj vlastele a od 64-83 položaj zavisnog stanovništva. Dušanov zakonik nije sačuvan u originalu. Zakonik sadrži u manjoj ili većoj meri odredbe crkvenog i građanskog prava.

Zakon o rudnicima despota Stefana Lazarevića je donet 1412. radi regulisanja prava i obaveza salskih rudara. Po sadržini zakon predstavlja partikularno pravno pravilo. Sastavljanje zakona Stefan je poverio dvadesetčetvorici poznavaoaca rudarskih pravila iz drugih mesta a tekst koji su oni načinili on je osnažio svojim pečatom. Zakon nije sačuvan.

Od statute primorskih gradova sačuvani su samo statuti Kotora i Budve.

Najstarije odredbe Kotorskog statuta potiču iz 1301. godine. Statut je mogla da donese gradska opština samostalno. Grad nije imao obavezu da ugosti činovnike srpskog vladara. Kotorski knez je upravljao u ime srpskih vladara, koji su se i pitali prilikom izbora kneza.

Statut Budve je nastao u XIV veku ali njegov originalni tekst nije sačuvan. Budvanska autonomija je bila znatno uža od kotorske.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com